

ТРЕНІНГ ДЛЯ ПРЕДСТАВНИКІВ НЕУРЯДОВИХ ОРГАНІЗАЦІЙ (НУО) З ЄВРОПЕЙСЬКОЇ СОЦІАЛЬНОЇ ХАРТІЇ ТА ЇЇ ВИКОРИСТАННЯ В УКРАЇНІ

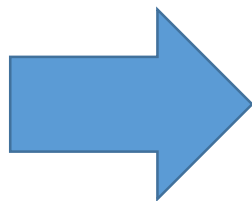
Дата: **28 КВІТНЯ 2021**

Алла Федорова

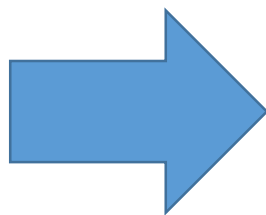
національна експертка Проекту Ради Європи «Розвиток соціальних прав людини як ключовий чинник сталої демократії в Україні»,

доцентка кафедри порівняльного і європейського права Інституту міжнародних відносин КНУ ім. Т. Шевченка, к.ю.н.

*Європейська
конвенція про
захист прав
людини та
основоположних
свобод*

*Європейська
соціальна хартія*

***ОСНОВА
ЄВРОПЕЙСЬКОЇ
СИСТЕМИ
ЗАХИСТУ ПРАВ
ЛЮДИНИ***

European
Social
Charter

Charte
sociale
européenne

Європейська соціальна хартія

Соціальна конституція Європи, в якій закріплено
щоденні права людини (everyday rights)

прийнята у Турині 18 жовтня 1961 р., вступила в силу 26 лютого 1965 р.

Додатковий протокол до ЄСХ 1988 р. (щодо розширення каталогу прав)

Протокол до ЄСХ 1991 р. (щодо реформування моніторингового механізму)

Додатковий протокол до ЄСХ 1995 р., який передбачає систему колективного оскарження

Європейська соціальна хартія переглянута відкрита з 3 травня 1996 р., вступила в силу з 1 липня 1999 р.

Кількість держав-учасниць Європейської соціальної хартії 1961 р. та Європейської соціальної хартії переглянутої 1996 р.

43 держави Ради Європи ратифікували ЄСХ 1961 р. (8) або ЄСХ 1996 р. (35 – Німеччина у березні 2021)

Не ратифікували жодну Ліхтенштейн, Монако, Сан Маріно, Швейцарія

Всі **27** держав ЄС є учасницями ЄСХ

Тільки **15** держав визнали процедуру розгляду колективних скарг (14 – держави ЄС)

European
Social
Charter

Charte
sociale
européenne

ЄСХ (переглянута) закріплює 31

право:

Право на працю

Право на справедливі умови праці

Право на безпечні та здорові умови праці

Право на справедливу винагороду

Право на створення організацій

Право на укладання колективних договорів

Право дітей та підлітків на захист

Право працюючих жінок на охорону материнства

Право на професійну орієнтацію

Право на професійну підготовку

Право на охорону здоров'я

Право на соціальне забезпечення

Право на соціальну та медичну допомогу

Право на користування послугами соціальних служб

Право осіб з інвалідністю на самостійність, соціальну інтеграцію та участь у житті суспільства

Право сім'ї на соціальний, правовий та економічний захист

Право дітей та підлітків на соціальний, правовий та економічний захист

Право займатися прибутковою діяльністю на території інших Договірних Сторін

Право трудящих-мігрантів і членів їхніх сімей на захист і допомогу

Право на рівні можливості та рівне ставлення у вирішенні питань щодо працевлаштування та професії без дискримінації за ознакою статі

Право на інформацію та консультації

Право брати участь у визначенні та поліпшенні умов праці та виробничого середовища

Право осіб похилого віку на соціальний захист

Право на захист у випадках звільнення

Право працівників на захист їхніх прав у разі банкрутства їхнього роботодавця

Право на гідне ставлення на роботі

Право працівників із сімейними обов'язками на рівні можливості та рівне ставлення до них

Право представників працівників на захист на підприємстві та умови, які мають створюватися для них

Право на інформацію та консультації під час колективного звільнення

Право на захист від бідності та соціального відчуження

Право на житло

Особливості Європейської соціальної хартії

1. Перша частина ЄСХ - основні принципи

2. Система прийняття зобов'язань:

Для ратифікації ЄСХ 1961 р.:

мін 5 з 7 обов'язкових статей та 10 з 19 статей або 45 з 72 позначених цифрами пунктів

Для ратифікації ЄСХ переглянутої 1996 р.:

мін. 6 з 9 обов'язкових статей та не менше 16 статей або 63 позначених цифрами пунктів.

3. Система моніторингу

Система моніторингу за виконанням державами зобов'язань

РОЗГЛЯД ДЕРЖАВНИХ ДОПОВІДЕЙ
загальна процедура для всіх учасників

РОЗГЛЯД КОЛЕКТИВНИХ СКАРГ
факультативна процедура

Розгляд індивідуальних заяв не передбачено!

Інституційна структура:
ЄКСП → Урядовий комітет → КМРЕ

Система доповідей держав

*Державні доповіді подаються за **4** тематичними групами (кожного року за однією темою):*

- 1) зайнятість, професійне навчання та рівні можливості;
- 2) охорона здоров'я, соціальне забезпечення і соціальний захист;
- 3) трудові права;
- 4) діти, сім'я, мігранти.

Повний цикл звітування складає 4 роки.

Доповіді розглядає **Європейський комітет з соціальних прав** (складається з 15 незалежних експертів, які обираються КМРЄ на 6 років):

надає правову оцінку тому, як держави – члени виконують свої зобов'язання і приймає відповідні висновки (позитивні, негативні, відкладені).

Держави, які визнали процедуру розгляду колективних скарг подають доповідь раз на 2 роки

Рекомендації, надані державам за результатом розгляду доповідей, НЕ мають юридично обов'язкового характеру

РОЗГЛЯД КОЛЕКТИВНИХ СКАРГ факультативна процедура

Запроваджено Протоколом 1995 р., вступ в силу з 1 липня 1998 р.

Скарги можуть подавати:

- окремі міжнародні організації профспілок та організації підприємців
- міжнародні неурядові організації
- національні профспілки і організації роботодавців
- національні неурядові організації (якщо держави надали їм таке право)

Скарги розглядає Європейський Комітет з соціальних прав.

Висновки (рішення) Комітету мають рекомендаційний характер.

Практику ЄКСП можна знайти у системі **HUDOC**

Рішення Європейського комітету з соціальних прав у рамках процедури розгляду колективних скарг

- ✓ ***Confederazione Generale Sindacale (CGS) v. Italy*** № 144/2017, опубл. 9 лютого 2021
- ✓ ***CFDT Meuse Metallurgy v. France*** № 175/2019 (визнано прийнятною 28.01.2020, ст. 24 – право на захист у випадках звільнення). Справа щодо змін до трудового кодексу стосовно фінансової компенсації за звільнення без поважних причин, встановивши обов'язкові діапазони компенсацій, відповідно до стажу працівника та розміру підприємства
- ✓ ***International Federation of Associations of the Elderly (FIAPA) v. France***, № 145/2017, опубл. 11 September 2019 (ст. 23 право осіб літнього віку на соціальний захист)
- ✓ ***Confederazione Generale Italiana del Lavoro (CGIL) v. Italy***, № 158/2017, від 11.09.2019, опубл. 20.02.2020 (порушення ст. 24). Справа щодо неможливості оскарження максимального розміру компенсації , яку автоматично визначають на підставі стажу роботи за незаконне звільнення
- ✓ ***Confederazione Generale Italiana del Lavoro (CGIL) v. Italy***, № 140/2016, опубл. 7 June 2019 (ст.5 – право на створення організацій, ст. 6 п.1, 2, 4 – право на укладення колективних договорів)
- ✓ ***Amnesty International v. Italy***, № 178/2019 (вжиття невідкладних заходів проти виселення та прийнятність, ст. 31)
- ✓ ***International Commission of Jurists (ICJ) and European Council for Refugees and Exiles (ECRE) v. Greece***, № 173/2018 (щодо прийнятності та вжиття невідкладних заходів, ст. 7, 11, 13, 16, 17, 31)

Finnish Society of Social Rights v. Finland, заява 88/2012, рішення від 9 вересня 2014 р.

Факти:

Заявник стверджує, що Фінляндія ні підтримувала систему соціального забезпечення на задовільному рівні, ні підняла систему на більш високий рівень, порушуючи пункти 1-3 статті 12 Хартії. Стверджується, що мінімальний рівень кількох виплат соціального страхування нижче, ніж мінімальні вимоги Європейської соціальної хартії (виплати за тимчасовою непрацездатністю, материнством та реабілітацією, основна допомога по безробіттю, стипендія на навчання, гарантійна пенсія, допомога на житло тощо).

Висновки:

...згідно зі статтею 10§5 Хартії держави повинні надавати студентам фінансову допомогу ...яка може складатися з грантів, стипендій або кредитів під пільгові процентні ставки. ..фінансова допомога студентам повинна бути адекватною (див. Висновки XVI-2, Словацька Республіка, стаття 10§4), Комітет не розглядає таку допомогу як виплату соціального страхування (або соціальну допомогу) і не продовжує оцінку виплачених сум порівняно із середнім медіанним доходом.

...Система соціального забезпечення повинна охоплювати значний відсоток населення, має фінансуватися за рахунок внесків роботодавців та працівників та / або за рахунок державного бюджету (див., наприклад, Висновки 2006, Нідерланди, стаття 12§1). Коли система фінансується за рахунок оподаткування, особи мають отримувати виплати за принципі недискримінації, без шкоди умовам для отримання права...

Згідно зі статтею 12§1, стосовно виплат, що замінюють дохід, рівень виплат повинен бути таким, щоб знаходитись *в розумній пропорції до попереднього доходу, і в жодному разі не повинні бути нижче межі, визначеної як 50% медіанного еквівалентного доходу*. Однак, коли виплата, що замінює дохід, становить від 40% до 50% медіанного еквівалентного доходу, Комітет також враховуватиме інші додаткові виплати, наприклад, соціальну допомогу та допомогу на житло.

Якщо мінімальний рівень виплати, що замінює дохід, опускається нижче 40% від середнього рівня еквівалентного доходу, Комітет не вважатиме, що його сукупність з іншими вигодами може привести ситуацію у відповідність, і вважає, що вона явно не відповідає вимогам ст. 12§1.

Гарантована пенсія становила 738,82 євро на місяць у 2013 році, що відповідає 38% медіанного еквівалентного доходу. Отже, ***Комітет зазначає, що рівень усіх вищезазначених виплат соціального забезпечення опускається нижче 40% від середнього рівня еквівалентного доходу. Таким чином, рівень є явно неадекватним у значенні статті 12§1, і Комітету не потрібно розглядати можливий вплив інших додаткових виплат, таких як виплати на соціальну допомогу та допомогу на житло.***

Стаття 31

З метою забезпечення ефективного здійснення права на житло Сторони зобов'язуються вживати заходів, спрямованих на:

1. сприяння доступові до житла належного рівня;
2. запобігання бездомності та її скорочення з метою її поступової ліквідації;
3. встановлення на житло цін, доступних для малозабезпечених осіб.

Висновки ЄКСП 2003 р. щодо Франції

Поняття належного житла має бути визначене законодавством. «Належне, адекватне житло» означає:

1. житло, яке є безпечним з точки зору санітарії та здоров'я, тобто яке має всі основні зручності, такі як вода, опалення, утилізація відходів, санітарно-гігієнічні споруди, електроенергія тощо, і під контролем має бути небезпека, яка може виникнути від наявності свинцю або азбесту;
2. житло, яке не переповнене, розмір житла повинен відповідати кількості людей, що проживають та складу домогосподарства;
3. житло має бути в умовах безпечного володіння, яке передбачено законом.

Визначення житла належного рівня має застосовуватися не лише до нових споруд, але й поступово до існуючого житлового фонду. Це також повинно застосовуватися до житла, яке здається в оренду, а також до житла, яке займає його власник.

Рішення ЄКСП у справі «International Movement ATD Fourth World (ATD) v. France», заява No. 33/2006, рішення від 5 грудня 2007

[...] у разі, коли право, що розглядається, є складним, особливо з фінансової точки, для реалізації, то держави-учасниці мають вжити заходів для досягнення цілей Хартії протягом розумного часу, з помітним прогресом та максимально використовуючи наявні ресурси. Влада має звертати особливу увагу на вплив державної політики на найбільш вразливі групи, у даному випадку на осіб, сім'ї, які зазнають відчуження, бідності.

Висновки щодо України, 2019 (стаття 31)

Комітет нагадує, що поняття належного житла має застосовуватися не лише до нових будівель, а й поступово до існуючого житлового фонду...

Federation of employed pensioners of Greece (IKA-ETAM)

v. Greece, заява No. 76/2012, рішення від 7 грудня 2012 р.

- Факти:**

Запроваджені зміни до національного законодавства, згідно з якими за твердженнями профспілок, цілу низку бонусів було скорочено для пенсіонерів, якщо пенсія, включаючи доплати, перевищувала 2.500 Євро, та у випадках, коли пенсіонер не досяг 60 років. Було передбачено скорочення солідарної пенсії залежно від її розміру, пенсії деяким категоріям осіб відповідно до професійних пенсійних схем. Уряд стверджував, що запроваджені обмежувальні пенсійні заходи є частиною загальної програми фінансових та структурних реформ, метою яких є підвищення конкурентоспроможності грецької економіки та функціонування ринку праці, пов'язані з тривалою фінансовою кризою, міжнародними зобов'язаннями Греції...

Комітет зазначив, що з метою встановлення сумісності із Хартією будь-яких обмежень прав, що стосуються соціального забезпечення в результаті економічних та демографічних факторів, слід враховувати такі критерії:

- характер змін (сфера застосування, умови надання надбавок, розміри надбавок, тривалість тощо);
- причини, наведені для змін, і основи соціальної та економічної політики, в яких вони виникають; ступінь введених змін (категорії та кількість зацікавлених людей, рівні надбавок до та після змін);
- необхідність реформи та її адекватність ситуації, яка спричинила ці зміни (цілі, які переслідували);
- існування заходів соціальної допомоги для тих, хто опинився в ситуації потреби внаслідок внесених змін;
- та результати, отримані такими змінами.

Комітет постановляє, як це було зроблено Судом щодо Конвенції, що будь-які рішення, які приймаються щодо пенсійних прав, повинні поважати необхідність узгодження загальних інтересів з індивідуальними правами, включаючи будь-які законні очікування, які можуть мати особи щодо стабільності норм, що застосовуються до виплат з соціального страхування.

Комітет приходить до висновку, що обмежувальні заходи, які здійснюються, мають наслідком позбавлення одного сегменту населення дуже значної частини засобів до існування. Вони були введені таким чином, що не поважають законних очікувань пенсіонерів... належним чином не враховують їхню вразливість, врегульовані фінансові очікування та, зрештою, їх право користуватися фактичним доступом до соціального захисту та соціального забезпечення.

Однак Комітет вважає, що інші механізми більше підходять для розгляду скарг, що стосуються наслідків оскаржуваного законодавства на право окремих пенсіонерів на власність. У цьому відношенні також значну роль відіграють національні суди.

- Встановлено порушення п.3 статті 12 ЄСХ

Загальні висновки 2013 року (Conclusions 2013, Statement of Interpretation Article 23)

Відповідно до статті 23 держави-учасниці зобов'язані гарантувати можливість літнім людям залишатися повноправними членами суспільства якомога довше за допомогою належних ресурсів. **Адекватні ресурси, що означає, перш за все, пенсії та всі заходи соціального захисту, “повинні бути достатніми, щоб дати можливість людям похилого віку вести” гідне життя “та брати активну участь у громадському, соціальному та культурному житті”.** Усі соціальні виплати, такі як пенсії, внески або внески, а також інші додаткові грошові виплати, доступні для людей похилого віку, повинні бути порівнянними із *медіанним рівнем доходів*.

правові позиції ЄКСП

v.

правові позиції ЄСПЛ

Система ЄСХ

- гарантує широке коло прав людини стосовно найважливіших щоденних потреб, пов'язаних із зайнятістю, умовами праці, житлом, освітою, охороною здоров'я, медичною допомогою та соціальним захистом;
- особлива увага приділяється забезпеченню соціальних прав уразливих категорій осіб на недискримінаційній основі: особам літнього віку, особам з інвалідністю, жінкам, дітям, мігрантам;
- ґрунтується на принципі універсальності, неподільності, взаємозалежності прав людини та визнанні, що соціальні права мають таке саме значення як і громадянські та політичні права;
- разом з ЄКПЛ створює основу європейської системи захисту прав людини;
- відображає статутні цілі Ради Європи: права людини, верховенство права та демократія, які неможливо реалізувати без поваги до соціальних прав.

Висновок N 190 (1995) ПАРЄ щодо заявки України на вступ до Ради Європи

... **ратифікувати:**

- Європейську конвенцію про захист прав людини та основоположних свобод та протоколи 1, 2, 4, 6, 7
- Європейську конвенцію про запобігання тортурам, нелюдському та принижуючому гідності поведженню або покаранню
- Європейську рамкову конвенцію про захист національних меншин
- Європейську хартію місцевого самоврядування
- Хартію регіональних мов та мов національних меншин
- Конвенції про видачу правопорушників, про взаємну допомогу у кримінальних справах, про передачу засуджених осіб, про відмивання, пошук, арешт та конфіскацію доходів, одержаних злочинним шляхом...

... **вивчати, з метою подальшої ратифікації, Соціальну хартію Ради Європи**

ЄСХ ратифіковано Україною 21 грудня 2006р.
(підписано 7 травня 1999 р.), вступ в силу з 1.02.2007р.

З **98** пунктів ЄСХ Україна приєдналася до **74+2**.

Не приєдналася:

ст. 2 п.3 "Право на справедливі умови праці",

Ст. 4 п. 1 "Право на справедливую винагороду",

Ст. 12 "Право на соціальне забезпечення« ***(приєдналася до пп. 3 і 4 у 2017 році)***

Ст. 13 "Право на соціальну та медичну допомогу",

Ст. 19 "Право трудящих-мігрантів і членів їхніх сімей на захист і допомогу",

Ст. 25 "Право працівників на захист їхніх прав у разі банкрутства їхнього роботодавця"

Ст. 31 п.3 "Право на житло"

З метою імплементації ЄСХ було прийнято:

- **План заходів щодо виконання положень Європейської соціальної хартії (переглянутої) на 2007-2010 роки (затверджено Розпорядженням КМУ від 26 квітня 2007 року № 237-р)**
- ✓ Комитет Верховної Ради України 18 листопада 2009 року заслухав доповіді про стан виконання Рекомендацій парламентських слухань «Про хід виконання в Україні ЄСХ» 2008 року і роботу Кабінету Міністрів України з їх виконання визнав **незадовільною**.
- ✓ У 2010 році КМУ було рекомендовано з метою повної реалізації в Україні положень ЄСХ розробити та подати законодавчі пропозиції щодо ратифікації в цілому Європейської соціальної хартії, Європейського кодексу соціального забезпечення, низки Конвенцій МОП у галузі соціального забезпечення, медичної допомоги, включаючи № 102, а також положення про систему колективних заяв.
- ✓ У 2013 році у рекомендаціях парламентських слухань визнано, що ситуація з реалізацією в Україні положень ЄСХ **залишається складною**.

План заходів щодо забезпечення виконання положень ЄСХ (переглянутої) на 2015-2019 роки (Розпорядження КМУ від 14 травня 2015 р. № 450-р)

...П.22 Опрацювати питання щодо приєднання до [Додаткового протоколу до Європейської соціальної хартії](#) (переглянутої), який передбачає процедуру розгляду колективних скарг

П. 23 Сприяти вивченню міжнародного досвіду з питань виконання положень [Європейської соціальної хартії](#) (переглянутої).

✓ У 2017 р. зміни до Закону України про ратифікацію ЄСХ – приєднання до п.3 та п.4 ст. 12 ЄСХ

✓ ...

Рекомендації учасників слухань у Комітеті ВРУ з питань соціальної політики та праці від 18.12.2013 р. «Про хід виконання в Україні ЄСХ (переглянутої)»:

- звернутися до Верховного Суду України щодо узагальнення судової практики застосування положень ЄСХ при розгляді судами справ з питань соціально-економічних прав людини;
- проаналізувати заключні висновки ЄКСП щодо відповідності ситуації в Україні із забезпеченням соціальних прав людини положенням ЄСХ та визначити конкретні заходи щодо приведення національного законодавства до вимог Хартії;
- щорічно, починаючи з 2014 року, проводити круглі столи щодо виконання вимог Європейської соціальної хартії (переглянутої) за тематичними групами, за якими Україна звітуватиме;
- оприлюднювати заключні висновки ЄКСП щодо виконання Україною норм ЄСХ

2021. Ситуація змінилася?

European
Social
Charter

Charte
sociale
européenne

Європейський комітет із соціальних прав визнав, що ситуація в Україні (станом на 2013р.):

Відповідає нормам Хартії

19,2% пунктів

Охорона здоров'я, соціальне забезпечення та соціальний захист

за 2 пунктами (18,2%)

Трудові права

5 пунктами (25%)

Діти, сім'я, мігранти

7 пунктами (30,4%)

Не відповідає нормам Хартії

за **13,7% пунктів**

Охорона здоров'я, соціальне забезпечення та соціальний захист

за 1 пунктом (9,1%)

Трудові права

4 пунктами (20%)

Діти, сім'я, мігранти

5 пунктами (21,7%)

За 67,1% ратифікованими положення ЄСХ запитано додаткову інформацію.

Зайнятість, професійне навчання та рівні можливості за жодним із 19 проаналізованих пунктів не надано висновків

У Висновках 2011 р. не прийнято висновків ЄКСП за 7§2, 7§3, 7§5, 7§7, 8§1, 8§2, 8§5, 17§1, 17§2, 27§1, 27§3

Виконання Україною зобов'язань за Європейською соціальною хартією переглянутою

У 2013 р. тільки за 19% положень ЄСХ Україна виконує взяті зобов'язання, за 67% % положень Уряд не надав достатньої для висновку інформації.

Висновки 2016 р. – з 24 положень:

2 - позитивно
20 - не відповідає
2 - потребують додаткової інформації

Висновки 2017 р. з 11 положень:

1 - позитивний висновок
8 – не відповідає
2 - потребує додаткової інформації

Висновки 2018 р. з 21 положення:

9 - позитивний висновок
10 – не відповідає
2 - потребують додаткової інформації

Висновки 2019 р. – з 23 положень:

7 - позитивно
11 - не відповідає
5 - потребують додаткової інформації

Висновки 2020 – з 18 положень:

2- позитивно
14 – не відповідають
2 - потребують додаткової інформації

Європейський комітет із соціальних прав про ситуацію в Україні: (рекомендації 2020 р. за період 2014-2017 рр. – діти, сім'ї, мігранти)

*Україна представила доповідь 6 липня 2019 р., час подання сплинув 31 жовтня 2018 р.
23 положення всього: 7 відповідає, 11 – не відповідає, по 5 – необхідна додаткова
інформація*

Відповідає положенням ЄСХ

- Стаття 7 пп. 7-9,
- Стаття 8 пп. 2-3,
- Стаття 27 п. 1, п. 3

Не відповідає положенням ЄСХ

- Стаття 7 пп. 1-3, п. 10,
- Стаття 8 п. 1, п. 5,
- Стаття 16,
- Стаття 17 п. 1,
- Стаття 27 п. 2,
- Стаття 31 пп. 1-2

Не було надано достатньо інформації : стаття 7 пп. 4 – 6, стаття 8 п. 4, стаття 17 п. 2

Стаття 31 – право на житло.

Висновки ЄКСП

- **П. 1 – сприяння доступу до житла**

2015: Право на житло належного рівня не гарантовано,

2019 : До отримання запитуваної інформації Комітет залишає свій висновок щодо цього.

2015: Не встановлено, що існує достатній нагляд за відповідним житлом,

2019 : До отримання запитуваної інформації Комітет залишає свій висновок щодо цього.

2015: Не встановлено, що органами влади вживаються заходи щодо покращення житлових умов рома

2019 : До отримання запитуваної інформації Комітет приходить до висновку, що ситуація не відповідає ст.31 п.1 на тій підставі, що не встановлено, що вживаються заходи щодо покращення житлових умов рома

- **П.2 – запобігання бездомності та її скорочення з метою її поступової ліквідації**

2015: Правовий захист осіб, які підлягають виселенню, не є достатнім,

2019 : Правовий захист осіб, яким загрожує виселення, не є достатнім.

2015: Не встановлено, що право на притулок адекватно гарантовано,

2019: Не встановлено, що право на притулок адекватно гарантовано.

Ст.31 п. 3 (встановлення на житло цін, доступних для малозабезпечених) - не ратифіковано

Висновки Європейського комітету з соціальних прав 2017 р. про ситуацію в Україні щодо ст.11 – **право на охорону здоров'я**

З метою забезпечення ефективного здійснення права на охорону здоров'я Сторони **зобов'язуються самостійно або у співробітництві** з громадськими чи приватними організаціями **вживати відповідних заходів для того, щоб**, серед іншого:

П.1 усунути причини слабого здоров'я

Середня тривалість життя – 71 рік, в інших країнах Європи 80+

Не відповідає: висока дитяча смертність, недостатньо заходів вживається до забезпечення доступу до охорони здоров'я

П.2 забезпечити діяльність консультативно-просвітницьких служб, які сприяли б поліпшенню здоров'я і підвищенню особистої відповідальності у питаннях здоров'я

Не відповідає: профілактика здоров'я за допомогою скрінінгу не використовується як внесок у покращення стану здоров'я населення

+питання з попередніх рекомендацій щодо публічної інформації та підвищення свідомості населення щодо здоров'я як одного з пріоритетів охорони здоров'я

П.3 запобігати, у міру можливості, епідемічним, ендемічним та іншим захворюванням, а також нещасним випадкам.

Не відповідає: не забезпечено ефективну імунізацію та розробку і реалізацію епідеміологічних моніторингових програм

Здорове навколишнє середовище, тютюн, алкоголь та їх реклама, наркотики, вакцинація.

Доповіді України про виконання зобов'язань за ЄСХ та надані рекомендації можна подивитися на сайті Ради Європи

<https://www.coe.int/en/web/european-social-charter/implementing-the-european-social-charter#Factsheets>

та
Міністерства соціальної політики України
за посиланням:

<https://www.msp.gov.ua/content/spivrobotnictvo-z-radoyu-evropi.html>

Судова практика щодо застосування ЄСХ переглянутої

- *посилання на конкретні ратифіковані статті/пункти Хартії, на принципи частини 1 Хартії*
- *ЄСХ згадується серед переліку міжнародно-правових документів, які передбачають відповідні права: МПЕСКП, ЗДПЛ тощо*
- *посилання на конкретні пункти та статті ЄСХ, які Україна не ратифікувала*
- *посилання на конкретні пункти частини 1 ЄСХ, що містить принципи, у випадках ратифікації Україною відповідної статті Хартії*
- *взагалі відсутні посилання на практику, правові позиції та тлумачення ЄКСП того чи іншого положення ЄСХ*

Судова практика щодо застосування ЄСХ переглянутої

Постанова Верховного суду від 06 серпня 2019 року (справа №433/172/16-а) щодо визнання протиправною бездіяльність відповідача щодо невиклати пенсії особі, через проведення АТО, а також через вік та поганий стан здоров'я не може виїхати за межі міста Луганська,

Постанова ВС від 30 січня 2020 р. (справа №489/5194/16-а) щодо перерахунку та поновлення пенсійних виплат,

Постанова ВС від 31 березня 2020 р. (справа №826/14837/16) щодо призначення та виплати пенсії особі, які проживає за кордоном.

... **Європейська соціальна хартія** (переглянута) від 03 травня 1996 року, ратифікована Законом України від..., яка набрала чинності з 01 лютого 2007 року (далі - Хартія), визначає, що кожна особа похилого віку має право на соціальний захист (**пункт 23 частини I**). Ратифікувавши Хартію, Україна взяла на себе міжнародне зобов'язання запроваджувати усіма відповідними засобами досягнення умов, за яких можуть ефективно здійснюватися права та принципи, що закріплені у частині I Хартії.

Отже, право особи на отримання пенсії як складова частина права на соціальний захист є її конституційним правом, яке гарантується міжнародними зобов'язаннями України.

Постанова ВС від 25 березня 2020 р. (справа 752/18396/16-а) щодо призначення пенсії

...Підпунктами 4,23 частини першої **Європейської соціальної хартії** від 03.05.1996, ратифікованої Законом України від 14.09.2006 № 137-V «Про ратифікацію Європейської соціальної хартії (переглянутої)» визначено, що всі працівники мають право на справедливу винагороду, яка забезпечить достатній життєвий рівень для них самих та їхніх сімей та кожна особа похилого віку має право на соціальний захист.

Добропільський міськрайонний суд Донецької області рішення від 7 травня 2008 року № 2-1079/2008

...Принципи соціальної держави втілено також у ратифікованих Україною міжнародних актах: Міжнародному пакті про економічні, соціальні і культурні права 1966 року, **Європейській соціальній хартії (переглянутій) 1996 року**, Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод 1950 року, та рішеннях Європейського суду з прав людини. Зокрема, згідно зі **статтею 12** Європейської соціальної хартії (переглянутої) 1996 року **держава зобов'язана** підтримувати функціонування системи соціального забезпечення, її задовільний рівень, докладати зусиль для її поступового посилення тощо'....

Застосування ЄСХ Європейським судом з прав людини

У цілому ЄСПЛ посилався на ЄСХ у понад 750 рішеннях (включаючи понад 200 рішень Великої палати)

Веніамін Тимошенко проти України, рішення ЄСПЛ від 2 жовтня 2014 р.:

...III відповідні міжнародні документи

D: ЄСХ, ратифікована Україною 21 грудня 2006 року

- **43.** У відповідних положеннях передбачено таке:...(ст. 6, **Стаття G⁻¹**)

E. Відповідна практика Європейського комітету із соціальних прав...

- **46.** У відповідному витягу з Резолюції CM/ResChS(2012)4 щодо колективної скарги № 32/2005 проти Болгарії зазначено таке:...за відсутності законної мети обмеження права на страйк згідно зі законом...не може вважатися необхідним у демократичному суспільстві у розумінні статті ...».
- **47.** У відповідному розділі висновків від 22 жовтня 2010 року стосовно Литви зазначено таке:...

Стаммер проти Австрії, рішення від 7 липня 2011р.

...Європейський комітет соціальних прав...тлумачив пункт 2 статті 1, що означає, що робота в тюрмах повинна бути суворо регламентована в частині оплати праці, робочого часу та соціального забезпечення, зокрема якщо в'язні працюють у приватних фірмах. Працювати на приватних підприємствах в'язні можуть лише за їх згодою та за умов, максимально схожих на ті, що зазвичай пов'язані з приватними трудовими відносинами (див. Дайджест прецедентної практики Європейського комітету соціальних прав, 1 вересня 2008 р., Стор. 23)

...

ВИСНОВКИ

- ЄСХ переглянута вступила в силу для України з 1.02.2007р., згідно зі ст. 9 Конституції України – частина нац. законодавства.
- Незважаючи на збільшення кількості посилань на ЄСХ, цей документ все ще залишається поза увагою суддів як джерело права.
- Практика Європейського комітету з соціальних прав не застосовується в Україні взагалі. Її аналіз та застосування сприятиме покращенню ситуації з захистом соціальних прав в Україні в цілому.
- Необхідним є переклад рекомендацій, висновків, рішень ЄКСП українською мовою.